

Vore børnebørns forbindelser til Holger Ottesen Rosenkrantz

Som nævnt i notatet under link 3 om Holger Ottesen Rosenkrantz' "illegitime" efterkommere fik Holger Ottesen Rosenkrantz kong Frederik II's stadfæstelse i 1565 af et gavebrev til Kirsten Nielsdatter, hvori Holger Ottesen Rosenkrantz skænker hende forskelligt gods i Hansted Sogn, bl.a. Egebjerggård, med adelige friheder for afgifter og tiender for Kirsten Nielsdatter og hendes børn og disses livsarvinger.

Holger Rosenkrantz og Kirsten Nielsdatter fik børnene Gabriel Holgersen, Christoffer Holgersen og – formentlig - Diana Holgersdatter. Når jeg skriver formentlig, så er det, fordi Diana Holgersdatter ikke nævnes overhovedet i de gamle retssager, der blev ført igennem 1600-tallet om Egebjerggårds "frihedsbrev", men Diana Holgersdatter og hendes kommende ægtemand Peder Poulsen fik i 1580 af Frederik II livsbrev (dvs. frihed for skatter og afgifter m.m. i hele deres levetid) på et møllested kaldet Tingsted Mølle samt en ødegård i Elling i Ousted Sogn i Voer Herred (se *Kronens Skøder*, bind I, side 229), hvilket tyder på, at hun hørte til søskendeflokken. Hvorvidt Diana Holgersdatter fik børn, vides ikke med sikkerhed, men besidderne af gården i Elling efter hende kendes (det er også mine aner).

Fra Gabriel Holgersen til Erik Christoffersen

Det blev Gabriel Holgersen, der videreførte Egebjerggård, idet broderen Christoffer Holgersen fra 1594 nævnes i Nim, hvor han fra 1598 var foged i Nim Birk. Christoffer giftede sig med Marine Pedersdatter, som også havde adeligt blod i årene, idet hun var af slægten Gjødesen på Rask Hovedgård. Her skal ikke berettes mere om ham; i stedet vil jeg fortsætte med Gabriel Holgersen og hans efterkommere på Egebjerggård.

Gabriel Holgersen, der blev meget gammel (født 1558/65, død 1648/50), var gift flere gange, første gang ca. 1585 med NN, som måske var datter af Erik Pedersen (Gjødesen) i Kørup. Sidst var han gift med Kirsten Nielsdatter (som 2. gang var gift med Niels Nielsen i Rådvedgård i Hansted Sogn). Gabriel Holgersen havde bl.a. sønnen Erik Gabrielsen (født før 1605, død 1648), der overtog Egebjerggård. Han blev gift med Anne Sørensdatter (død efter 1666, gift 2. gang med Jens Knudsen i Hjordbjerggård i Hylke Sogn).

Erik Gabrielsen havde bl.a. sønnen Christoffer Eriksen (født ca. 1642, død 1685), der overtog Egebjerggård 1660-66. Han var gift ca. 1666 med Anne Nielsdatter (født ca. 1650, død 1719), som var datter af hans farfars sidste kone og hendes 2. mand Niels Nielsen i Rådvedgård (hun blev 2. gang gift med Søren Rasmussen, død 1727, som overtog Rådvedgård, men parret døde hos hendes søn af 1. ægteskab, Niels, i Kørup).

Christoffer Eriksen havde 3 sønner, Erik, Søren og Niels. Erik Christoffersen overtog Egebjerggård. Broderen Søren blev på Egebjerggård, og da Erik døde 1699/1700, overtog Søren Egebjerggård. Broderen Niels giftede sig til en gård i Kørup, idet han i 1704 blev gift med Karen Christensdatter Bhi, der var enke efter gårdmand Christen Nielsen, der døde i 1703.

Ovennævnte oplysninger er hentet fra det afsnit om Egebjerggård, der indgår i nogle af de professionelle slægtsbøger om Holger Ottesen Rosenkrantz' "illegitime" efterkommere.

Er min 4 x tipoldefar Peder Eriksen søn af Erik Christoffersen?

Allerede for ca. 35 år siden havde jeg fundet min 4 x tipoldefar, Peder Eriksen i Kørup. Jeg gjorde på det tidspunkt ikke mere ved sagen, dels fordi jeg ikke havde så meget tid til slægtsforskning, dels fordi jeg ikke kunne finde hans fødsel i Tamdrup kirkebog, som i øvrigt er ret besværlig at læse, hvad angår den del, der omfatter 1600-tallet. Men det var allerede dengang min fornemmelse, at der var noget særligt ved ham.

For nogle år siden genoptog jeg undersøgelsen og kunne da konstatere følgende: Peder Eriksen blev gift 30/6 1715 i Tamdrup med Anna Sophia Christensdatter. Peder Eriksen døde i Kørup i 1751 (begravet 5/9), angiveligt 63 år gammel. Anna Sophia Christensdatter, som var angivet uden patronym ved vielsen i 1715, blev født i Kørup i 1691 (døbt 21/9) og døde i Kørup i 1757 (begravet 3/8). Hun var datter af gårdmand Christen Nielsen og Karen Christensdatter Bhi, der som nævnt ovenfor efter at være blevet enke i 1703 giftede sig med Niels Christoffersen i 1704.

For at finde et spor til Peder Eriksens herkomst prøvede jeg at se på fadderne til Peder Eriksens og Anna Sophia Christendatters børn. Det kan jo ofte give et fingerpeg om familiemæssige sammenhænge.

Børn, alle født i Kørup:

1) Sidsel, f. 1716 (døbt 21/6), d. 1729 (begr. 6/4).

Faddere: Niels Christophersen og Hustru, Søren Nielsen, Jørgen Lauridsens Hustru og Anders Hansens Hustru af Kørup.

2) Birthe, f. 1717 (døbt 24/10), d. 1778 (begr. 29/11).

Faddere: Katrine Andersdatter, Anna Michelsdatter, Søren Nielsen, Hans Hansen, Malte Andersen.

3) Erich, f. 1719 (døbt 11/1), d. 1802 (begr. 7/10).

Gudmor: Niels Christophersens Hustru af Kørup. Faddere: Malte Andersen, Anders Hansen, Mads Terkelsen, Søren Nielsen, Jørgen Lauridsens Hustru, alle af Kørup.

4) Christen, f. 1723 (døbt 26/9), d. 1751 (begr. 24/8).

Gudmor: Niels Christophersens Datter af Kørup. Faddere: Niels Christophersen, Malte Andersen, Frands Jensen af Kørup, Søren Christophersen af Egebjerg hans tvende døtre Christina og Anna.

5) Karen, f. 1725 (døbt 28/2), d. 1781 (begr. 7/11).

Gudmor: Maltes Hustru. Faddere: Niels Christophersen og Sergiant Gantz af Kørup, Niels Christophersens steddatters Mand af Hatting, Frandses Hustru og Anders Hansens Hustru i Kørup.

6) Anna, f. 1727 (døbt 8/6), d. 1744 (begr. 6/4).

Gudmor: Niels Christophersens yngre Datter. Faddere: Malte Andersen, Niels Christophersen, Jørgen Lauridsen, Anders Hansens Hustru og Rasmus Sørensens Hustru, alle af Kørup.

7) Jonas, f. 1728 (døbt 15/12), d. 1731 (begr. 21/1).

Gudmor: Niels Christophersens yngste Datter. Faddere: Niels Christophersen selv, Erik Lauridsen, Anders Hansen, Maltes Hustru og Jørgen Lauridsens Hustru, alle af Kørup.

8) Sidsel, f. 1732 (døbt 14/4), d. 1806 (begr. 12/10).

Gudmor: Peder Erichsens Broders Kone i Astrup. Faddere: Jørgen Simonsen i Kørup, Niels Nielsen i Enner, Laurids Sørensen i Vrønding, Rasmus Jensens Hustru i Aarupgaard, Niels Christophersens Datter i Kørup.

Det første, man hæfter sig ved, er den fremtrædende rolle, som Niels Christoffersen, hans kone og deres døtre har. Men det var jo egentlig ikke så mærkeligt, for Niels Christoffersen var jo i 1704 blevet gift med Anna Sophias mor, Karen Christensdatter Bhi, så forklaringen lå jo lige for. Men det næste, jeg bed mærke i, var at Søren Christoffersens 2 døtre fra Egebjerggård også optrådte som faddere. Det var det, der fik mig ind på tanken om, at Peder Eriksen kunne være søn af Erik Christoffersen og dermed nevø til Niels Christoffersen.

Den første betingelse måtte selvfølgelig være, at Erik Christoffersen havde en søn ved navn Peder. Det var ikke umiddelbart til at finde ud af, for kirkebogen for Hansted Sogn starter først i 1736. Men så blev jeg opmærksom på de militære mandtalslister for bl.a. Voer og Nim Herreder fra 1700, som findes i landsarkivet i Viborg. Her står under Hansted Sogn bl.a.:

Egebierregaard

Søren Christophersen 25

Erik Christophersens Enche

3 Sønner Christopher Erichsen 9

Peder Erichsen 7

Clemmen Erichsen 4

Dermed var det konstateret, at Erik Christoffersen havde en søn ved navn Peder. Men passede alderen? Efter aldersangivelsen i mandtalslisten skulle Peder Eriksen være født ca. 1693. Da han døde i Kørup i 1751, angives han som nævnt ovenfor at være 63 år gammel, altså skulle han være født ca. 1688! Denne forskel på 5 år bekymrede mig nu slet ikke, for jeg havde efterhånden stor erfaring med Tamdrup kirkebog og kunne konstatere, at alle præsterne i Tamdrup har været meget sjuskede med aldersangivelserne ved død, også der hvor de ved et enkelt opslag i deres egen kirkebog kunne se, hvornår den afdøde var født. Et eksempel er Peder Eriksens datter, min ane, Birgitte (=Birthe), som var født i 1717. Hun døde i 1778 og angives da at være 68 år! Altså en forskel på 7 år. Et andet eksempel er Peder Eriksens søn, Erik Pedersen, der var født i 1719. Han døde i 1802 og angives da at være 88 år, dvs. en forskel på 5 år. Selv ved yngre personer er der forskel. En anden af Peder Eriksens sønner, Christen, der var født i 1723, døde i 1751 og angives da at være 30 år gammel, dvs. en forskel på 3 år.

Forkerte aldersangivelser ved død er åbenbart ikke noget usædvanligt. Således har en arkivar på forsiden af den ældste kirkebog for Vejle (1714-1785) fundet det nødvendigt at skrive følgende:

”NB. De ved de døde 1781 ff anførte Aldere er - i det mindste for en stor Del - grebne fuldstændig ud af Luften”.

Det næste spørgsmål var navneopkald. Også her passede tingene. Der var opkald efter begge sæt bedsteforældre, idet Erik Christoffersens kone hed Birgitte Pedersdatter. Vi ser således Birthe (= Birgitte), Erik, Christen og Karen som nr. 2, 3, 4 og 5 i Peder Eriksens børneflokk. At Sidsel er nr. 1, kan forklares ved, at Anna Sophias yngste søster hed Sidsel, og at der kan være sket navneopkald efter hende, fordi hun formentlig er død kort før Peder Eriksens første barns fødsel. Dødsfaldet er ganske vist ikke indført i kirkebogen, men det er heller ikke nogen overraskelse, for der mangler adskillige indførsler i Tamdrup kirkebog. Jeg har f.eks. en anden ane i Tamdrup sogn, hvis fødsel i ca. 1717 heller ikke er indført, selvom han er midt i en stor søskendeflokk, hvor alle de øvrige børn er indført.

Tilbage til fadderne til Peder Eriksens børn. Det sidste barn, Sidsel født i 1732, har som gudmor Peder Eriksens broders kone i Astrup. Erik Christoffersens 2 øvrige sønner hed hhv. Christoffer og Clemend, som det fremgik af den militære mandtalsliste, så hvis jeg kunne finde en af dem et sted, der hedder Astrup og omkring dette tidspunkt, ville formodningen være kraftigt bestyrket.

Oprindelig havde jeg sat mig for at gennemtrawle alle lokaliteter i landet, der hedder Astrup, men heldigvis fik jeg kun lige startet på det, da jeg blev opmærksom på en håndskreven tilføjelse på side 68 i 14. hefte af statsbibliotekets eksemplar af J. Vahl: *Slægtbog over afkommet af Christjern Nielsen, borgmester i Varde o. 1500* under H6 Susanne Dorothea Baggesen, som ifølge Vahl blev gift med birkedommer Bjerregaard. Her havde min gode ven, den nu afdøde, men tidligere meget aktive genealog Carl Langholz (jeg kunne kende skriften), i margenen tilføjet: ”gift 1721 i Løsning, Clemen Erichsen Bjerregaard, Birkefoged i Matrup, boede på Vaabenholm, Føvling s.” Jeg vidste, at nogle af dem, der kom fra Egebjerggård, brugte tilnavnet Bjerregaard, f.eks. Søren Christoffersens døtre, så det var uden tvivl den rigtige Clemend. I kirkebogen for Føvling Sogn, der ligger nogle få kilometer nord for Tamdrup Sogn, optræder Clemend Eriksen både med og uden tilnavnet Bjerregaard. I de første indførsler er han af Vaabensholm i Føvling Sogn, men i den sidste indførsel, hvor han optræder, nemlig i 1731, er han af Aastrup i Føvling Sogn. Og dette er uden tvivl det samme som det Astrup, der nævnes i dåbsindførslen i Tamdrup i 1732 (på Videnskabernes Selskabs kort fra 1787 hedder lokaliteten Astrup!).

Herudover var der følgende observationer, der var med til at overbevise mig:

Niels Christoffersens kone, Karen Christensdatter Bhi, døde ca. 1741 (indførslen mangler) og Niels Christoffersen giftede sig 2. gang 12/11 1745 med sin husholderske, Birgitte Pedersdatter, som formentlig var fra Yding. Med hende fik han 2 børn, Peder og Karen. Ved sønnen Peders dåb den 13/7 1747 var en del af familien faddere, f.eks. Søren Christoffersen af Egebjerg og Peder Eriksen af Kørup, og gudmor var Niels Christoffersens datter. Herudover var nævnt Hans Snedkers Hustru af Egebjerg som fadder. Men hvem var Hans Snedkers hustru?

Ja, det fremgår af skiftet efter Hans Clausen Snedker den 27/5 1762 (Serridslevgård Gods, skifteprotokol 1759-1800, fol. 39, se også www.brejl.dk). Enken efter Hans Clausen snedker hed

Anne Eriksdatter, og det er uden tvivl en søster til de 3 sønner af Erik Christoffersen. Hun er opkaldt efter sin farmor, Anne Nielsdatter, og hun havde selv 2 børn med navnene Erik og Birthe (= Birgitte), opkaldt efter sine forældre.

Kunne der findes mere?

Anne Eriksdatter må være født før 1701, idet hendes far døde 1699/1700. Kirkebogen for Hansted starter som nævnt 1736, men - afhængig af, hvornår hun var født - var der en chance for, at hun stadig fik børn efter 1735. Og det gjorde hun. I 1738 får hun et barn døbt. Navnet på barnet er ikke angivet, og der er heller ingen faddere nævnt, bortset fra den, der bar barnet. Og barnet blev "baaren af Peder Erichsöns Hust. i Kiørup".

Så var ringen sluttet! Og konklusionen klar: Peder Eriksen i Kørup er søn af Erik Christoffersen på Egebjerggård og dermed en efterkommer efter Holger Ottesen Rosenkrantz.

Andre linjer tilbage til Holger Ottesen Rosenkrantz

Men linjen gennem Peder Eriksen tilbage til Holger Ottesen Rosenkrantz er ikke den eneste, vores børnebørn har. De er nemlig også Rosenkrantz-efterkommere gennem deres far, vores svigersøn, som stammer fra Peder Eriksens ovennævnte søster, Anne Eriksdatter.

Hertil kommer muligheden for endnu en Rosenkrantz-linje. Da Peder Eriksens datter Birgitte, min 3 x tipoldemor, 27/11 1744 blev gift i Tamdrup med Otte Hansen af Hatting Sogn, skulle der kongelig tilladelse til, at de "maa udi Egteskab sammenkomme, u=anseet at de skal være hinanden udi Tredie Leed beslegtede". Det er endnu ikke lykkedes mig at fastlægge, hvori slægtskabet bestod, men med fornavnet Otte kunne meget tyde på, at også Otte Hansen er en efterkommer efter Holger Ottesen Rosenkrantz.

Hans-Ole Mørk

26. juni 2018